

הודעת ראש הממשלה
בעקבות הטבח בחברון
ירושלים, יז' באדר תשנ"ד - 28.2.94

כבוד נשיא המדינה,
אדוני היושב ראש,
כנסת נכבדה,

הבית הזה ידע שעות קשות וימים יפים. הבית הזה ליווה את מדינת ישראל בחבלי לידתה, במלחמותיה לחיים, בחלומותיה לשלום.

כשר בטחון וכראש ממשלה עמדתי על הדוכן הזה עשרות פעמים, לעתים הבאתי עמי ידיעות מרות, ולפעמים בשורות טובות.

היום אני עומד בפניכם, חברי הכנסת, ובפני אזרחי מדינת ישראל, ולעיני העולם כולו, וכיהודי, וכישראלי, כאדם, כבן-אנוש - אני בוש ונכלם על החרפה שהטיל בנו רוצח שפל.

חברי הכנסת,

אולי יותר מכל עם ואומה בעולם היום, נלחמת ישראל על חייה במאבק=דמים שנמשך שנות-דור. הטירור הערבי מכה בנו. לעיתים קרובות אנו קוברים את מתינו, נושכים שפתיים - וממשיכים הלאה. אנו לוחמים, מאבדים את מיטב חברינו, אזרחים וחיילים, נוצרים את זכרם של הנופלים, וממשיכים - וכל אותה עת ארוכה אנו נאבקים על דמותנו כאומה שהיקנתה לעולם ערכי מוסר ותרבות.

לא קל למדינה במלחמה שאין לה סוף לשמור על צלמה האנושי ועל דמותה המוסרית, ואף שהיו חריגות, ואף שהיו אסונות, קנינו את שמנו הטוב בדם, בדמם של חברי ארגוני המחתרת וחיילי צה"ל שחייהם תמו אל מול אשה מיניקה שהסתירה מחבל מאחוריה, ולנוכח חיילי=אוייב שהרימו ידיהם לכניעה והסתירו בכף=ידיהם את רימון-היד שהתפוצץ. אנחנו לוחמים. באין ברירה אנחנו גם הורגים את הבאים להרגנו. אנחנו איננו רוצחים.

זה המקום והזמן להודות לעשרות אלפי חיילי צה"ל, לאנשי שירות הבטחון, לשוטרי משטרת ישראל ומשמר הגבול, שעבודתם הקשה, היא תעודת הביטוח של עם ישראל. תודה לכם מעומק הלב.

חברי הכנסת,

ביום ששי יוד-דלת באדר, עשרים וחמישה בפברואר, בשעת בוקר מוקדמת, קרה אסון למשפחות הנרצחים, לאנשי חברון, לעם הפלשתינאי, למדינת ישראל ולעם היהודי. בעיר שבה חי האב המשותף לישראל ולישמעאל, בעיר שידעה דו=קיום וגם טרגדיה של פרעות ביהודים, בחברון, חילל יהודי את קדושתה של מערת המכפלה.

בשעה שמאות מאמינים מוסלמים התפללו לאלוהיהם, בעיצומו של צום הראמאדן, פתח יהודי בן-בליעל באש, הרג עשרות מתפללים מוסלמים ופצע עשרות נוספים. עד לשעה זו אין אנו יודעים במדוייק את מספר ההרוגים והפצועים אך זאת אנו יודעים: הטרגדיה גדולה, האסון כבד.

ממשלת ישראל - ואני מאמין ומקווה שגם הכנסת כולה - שולחת תנחומיה מעומק לב למשפחות שיקיריהן נרצחו בדם קר ומאחלת רפואה שלמה והחלמה לפצועים.

חברי הכנסת,

עוד בטרם החליטה הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית, החילונו בבדיקות משלנו שנמצאות עדיין בעיצומן. אנו הופכים כל אבן בדרכנו אל חקר האמת, ואולם כבר עכשיו אנו יכולים לקבוע כמעט בוודאות:

X הרוצח השפל פעל לבדו ולא היו לו שותפים בירי בתוך מערת המכפלה. לפי הידוע לנו, בשלב זה, הצליח הרוצח לירות מכלי-נשקו בלבד לפחות 111 כדורים במתפללים החפים מפשע, שפנו אל אלוהיהם ולא הבחינו בבן-הבליעל האורב לחייהם.

X במהומות שפרצו לאחר הטבח במספר מקומות בשטחים, נדרשו חיילי צה"ל פעמים אחדות להגן על חייהם שהיו בסכנה ונאלצו לירות. מאש זו נהרגו ונפצעו מספר אנשים. הבדיקה בענין זה בעיצומה ועם סיומה נפרסם מימצאיה במדוייק. לא נסתיר דבר. עם זאת, כל נסיון להציג את חיילי צה"ל כשותפים למעשה=הטבח הוא הבל=הבלים.

האם אפשר היה למנוע את הטבח הזה? אנו חיים במציאות קשה שבה מעורבים יהודים וערבים בצוותא, מתחככים כתף אל כתף האחד בשני יום יום, שעה שעה. אלפי יהודים ואלפי ערבים חיים בסביבה אחת: בחממות, בשווקים, בשדות ובפרדסים, באוטובוסים ובמוניות, בבתי הקפה ובמסעדות, באתרי הבנין, במפעלים. וכן גם במערת המכפלה. במקום הקדוש הזה לשתי הדתות מתפללים יהודים וערבים בכפיפה אחת מאז 1967.

נגזר עלינו להיות ביחד, ערבים ויהודים, בישראל ובשטחים, ואין אפשרות למנוע באופן מוחלט שמטורפים משני הצדדים ינצלו את המציאות הזו כדי לפגוע. האמת צריכה להיאמר גם בשעה זו: אנחנו, הישראלים, סבלנו יותר, הרבה יותר, מפיגועי הטרור. אך אנו מודעים גם לסבלם של הפלשתינאיים וכל כאב אנושי, כל צער, קרוב לליבנו.

חברי הכנסת,

זו שעה קשה לאזרחי מדינת ישראל, לבני העם היהודי, לכל מי שלב=אנוש פועם בו. המעשה המתועב הזה כל כך זר לנו, כל כך לא יהודי, כל כך נורא, שאפשר להחיל עליו את הנאמר באותו ספר=הספרים שהקנינו לכל בן = תרבות בעולם כולו: "שמעון ולוי אחים, כלי חמס מכרותיהם. בסודם אל תבוא נפשי, בקהלם אל תחד כבודי, כי באפס הרגו איש וברצונם עיקרו שור. ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה, אחלקם ביעקב, אפיצם בישראל".

חברי הכנסת,

איש התועבה מחברון המיט קלון על כולנו גם כאשר אין זו אשמתנו. ייתכן שהאיש השפל ששחט את ההדק הרצחני לא היה מטורף במובן הקליני של המלה, אך המעשה הנורא הוא של חולה=נפש, ובליבנו רק בוז עמוק למעשה הנבלה שלו.

הרוצח הזה צף מתוכה של מסגרת פוליטית קטנה ומצומצמת. הוא גדל וצמח בתוך ביצה שמקורותיה הרוחניים נמצאים כאן ומעבר לים, הם זרים ליהדות, אינם שלנו.

לו ולדומיו אנו אומרים היום: אתם לא חלק מקהל ישראל. אתם לא חלק מהמחנה הדימוקרטי=הלאומי שכולנו שותפים לו בבית הזה ורבים בעם מתעבים אתכם. אתם לא שותפים למעשה הציוני. אתם נטע זר. אתם עשב שוטה. היהדות השפויה מקיאה אתכם מתוכה. הוצאתם עצמכם מחוץ לגדר ההלכה היהודית. אתם בושה לציונות וחרפה ליהדות.

קו אחד ישר מחבר בין מטורפי העולם כולו וגזעניו. קו אחד של דם וטירור נמשך מאיש הג'יהאד האיסלאמי שירה במתפללים יהודיים אשר עמדו בתפילותיהם בבתי הכנסת באיסטנבול, בפאריס, באמסטרדם וברומא, ועד לאיש החמאס היהודי, שירה במתפללי הראמאדן.

אתמול קיבלה הממשלה את ההחלטה הבאה:

א. "להקים, בנסיבות החריגות שנוצרו, ועדת חקירה לפי חוק ועדות החקירה התשכ"ט - 1968 בקשר לטבח שנערך במערת המכפלה בחברון ביום יד' באדר התשנ"ד (25.2.94).

ב. הממשלה החליטה, לאחר שמיעת דיווח מגורמי הבטחון, ולאחר שהוצגה בפניה חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, על נקיטת שורה של צעדים אישיים כלפי גורמים קיצוניים מבין התושבים הישראלים ביהודה ושומרון, כדלקמן:

1. ביצוע מעצרים מינהליים.

2. הטלת צווי הגבלה ופיקוח על כניסתם של אנשים מסויימים לאזורי יהודה ושומרון ולחברון.

3. שלילת תעודות הרשאה לנשיאת כלי נשק של אנשים מסויימים ופירוקם של אנשים אלה מכלי נשקם.

ג. להטיל על היועץ המשפטי לממשלה לבדוק ולהציע אפשרות להוצאת ארגוני "כך" ו"כ"ח" (כהנא חי) אל מחוץ לחוק.

ד. לרשום הודעת ראש הממשלה ושר הבטחון, בדבר שחרורם של כ-800 עצירים ואסירים פלשתינאיים ממאסר וממעצר: המגמה היא להגיע לשחרור עד 1000 עצירים ואסירים תוך השבוע הקרוב.

ה. מערת המכפלה תיפתח רק לאחר קביעת סדרי בטחון ותפילה חדשים".

חברי הכנסת,

גאותנו על הדימוקרטיה שלנו, שמעטות כמותה בעולם. לכל אזרח בישראל שמורה הזכות להביע דעתו בדרך דימוקרטיה, להתנגד או לתמוך במדיניות הממשלה. יש כאלה שטוענים כי בשיטה הדימוקרטיה מול שיטות מימשל אחרות בעולם טמונה חולשה. אני אומר לכם כי גם הדימוקרטיה חייבת לדעת להגן על עצמה ועל ערכיה. וזאת נעשה.

אנחנו לא ניתן לאף אחד במדינת ישראל או בשטחים שבשליטתה, יהא אשר יהא שמו ותפקידו, לקבוע ולשנות את מדיניות הממשלה, כל ממשלה, בסחיטה של הדק ובטיעונים משיחיים שקריים. שום תנועה פוליטית חילונית או דתית, שום קבוצת כוח, לא תעז להרים יד על הדימוקרטיה כאן - ואנו כממשלה נעמוד כחומה בצורה וחסרת רחמים ונשרש בכל אמצעי חוקי, גם אם יידרש בכוח, כל נסיון כזה, בעודו באיבו.

חברי הכנסת,

אנו יודעים היום כי הרוצח מחברון ירה באנשים חפים מפשע אך התכוון להרוג את מעשה השלום. מטרתו היתה פוליטית.

לכל אלה שיש להם עדיין ספקות באשר למחויבותה לשלום של מדינת ישראל, אני אומר בקול צלול ובהיר: אל תיטעו, אנחנו נמשיך במעשה השלום, על בסיס הצהרת העקרונות שנחתמה בושינגטון ומסמך קהיר. אנחנו נחיש את השיחות והמגעים והמשא ומתן. וגם אם יתמהמה - השלום בוא יבוא.

עם זאת, עלי להבהיר לשותפינו הפלשתינים לשולחן הדיונים: הרצח המתועב בחברון ותחושת האבל והצער לא יזיזו אותנו מעמדותינו העקרוניות הנוגעות לבטחונה של מדינת ישראל ובטחונם של אזרחיה, לרבות המתישבים היהודים ביהודה, שומרון וחבל עזה. אין לנו כל כוונה להתפשר, ולו גם על תג אחד בענייני הבטחון הנוגעים לכל אחד מאתנו. בטחוננו הוא גם בטחונכם וערובה ראשונה במעלה להצלחת השלום. אומר לכם היום: שום סכין, שום בקבוק תבערה, שום אבן - לא יזיזו אותנו מעקרונותינו לבטחון. נמשיך לרדוף את מבצעי פעולות הטרור, ולא ניתן להם מנוח.

דבר נוסף לי אל הפלשתינאים, שותפינו לשולחן הדיונים בטאבה, בפאריס, בקאהיר ובוואשינגטון:

אנו מבינים לליבכם וכואבים אתכם את האסון הנורא. אנו מזדהים עם הצער הכבד, היגון והדמעות ויודעים כי גם כאשר יבוא שלום נישא אתם ואנחנו את הצלקות שבאו מן המלחמות.

אנו מזמינים אתכם לשוב אל שולחן הדיונים. בואו אל השיחות. נשב להמשך המשא והמתן. כי אחרי הדם, אחרי הדמעות, טומן אולי העתיד הקרוב בחובו את מה שרצינו וחלמנו עליו כל כך הרבה: לשים קץ למאה שנות מלחמה וטרור, להתחיל להיות, להתחיל לחיות, ככל העמים.

אנו קרובים אל קו המטרה של השלב הבא במשא ומתן לשלום. אנו כבר רואים את קו הגמר. עוד מאמץ, עוד נכונות, עוד רצון טוב שלכם, הפלשתינאיים, ושלנו - וננצח. נביא שלום לבתינו ולילדינו אצלכם ואצלנו. אין לנו דרך אחרת, רק השלום. אין בילתו.

אני רוצה לומר כמה מלים לערביי ישראל:

שנות דור אתם חלק מאתנו, בטוב וברע. הייתם אתנו משך עשרות שנים בשעות קשות לכם ולנו, ועל אף כל הקשיים הייתם נאמנים ושותפים. הצלחנו להגיע לדו-קיום ואנחנו רוצים להמשיך בו. אנו מבינים לליבכם הכואב בשעה זו אך מאמינים כי אסור לרגעי משבר בודדים להשפיע על השעות הגדולות הצפויות לנו. לא ניתן למשברים קשים ככל שיהיו להרוס את ריקמת היחסים שבנינו עשרות שנים.

חברי הכנסת,

בחלומי הרע ביותר לא העליתי על דעתי שאעמוד כאן היום מולכם בנסיבות כה קשות. אני רוצה לקוות ולהאמין שהחלום הרע הזה יחלוף, לא בטרם יבינו כולם, משני עברי הגבול, כי יש תקווה לפתרון לסכסוך=הדמים הזה שאיננו נגמר: השלום.

אני מאמין ומקווה כי בגינוי הפשע ובהצעת התנחומים מאוחד הבית הזה כולו, כמו גם בשאיפה לשלום, גם אם יש בינינו חילוקי דיעות על הדרך להשגתו.

אסיים במילותיו של ביאליק:

"וגדול הכאב מאוד,
וגדולה מאוד הכלימה,
ומה משניהם גדול?
אמור אתה, בן=אדם."